

Praha: 27.4.2026

Číslo jednací: 055043/2026/KUSK

Spisová značka: SZ_055043/2026/KUSK

Vyřizuje: Ing. Martina Bochenková / l. 362

Značka: OŽP/Boch

NÁVRH OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY VEŘEJNOU VYHLÁŠKOU

Krajský úřad Středočeského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství (dále jen „krajský úřad“) jako orgán ochrany přírody věcně a místně příslušný podle ust. § 29 odst. 1) a § 67 odst. 1) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), podle § 171 zákona č. 500/2004 Sb., správního řád (dále jen „správní řád“), a ust. § 77a odst. 5, písm. f) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), a podle § 13h odst. 2 a současně § 37, § 43 a § 44 zákona vydává návrh opatření obecné povahy:

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

Článek I.

Předmět úpravy

1. Tímto opatřením obecné povahy se v rozsahu územní působnosti Krajského úřadu Středočeského kraje jako příslušného orgánu ochrany přírody (dále jen příslušný orgán ochrany přírody) **stanovují bližší podmínky uplatňování Zásad regulace netýkavky žláznaté (*Impatiens glandulifera*) v České republice¹** (dále jen „Zásady regulace“) za účelem jeho odstranění, případně kontroly nebo izolace. Dle schválených Zásad regulace netýkavky žláznaté (*Impatiens glandulifera*) v České republice je jako dlouhodobý cíl stanovena **regulace** tohoto druhu, tedy zamezení rozvoje výskytu v dosud nezasažených nebo málo zasažených územích a zajištění odstranění, případně dlouhodobého aktivního managementu na přírodně cenných lokalitách. Toto opatření obecné povahy se vztahuje na

¹ [Zásady regulace – Invazní druhy – AOPK ČR \(nature.cz\)](https://nature.cz/)

území Středočeského kraje v kompetenci krajského úřadu, tj. mimo území velkoplošných chráněných území (CHKO Kokořínsko-Máchův kraj, CHKO Český ráj, CHKO Křivoklátsko, CHKO Český kras, CHKO Brdy, CHKO Blaník).

2. Současně se pro účel dle předchozího odstavce **povoluje výjimka ze základních podmínek ochrany přírodních rezervací, a uděluje souhlas** k činnostem omezeným bližšími ochrannými podmínkami v přírodních rezervacích a přírodních památkách, jakož i v jejich ochranných pásmech, včetně vjezdu a vstupu do těchto území.

Článek II.

Opatření k regulaci

1. Při regulaci netýkavky žláznaté se postupuje v souladu s kap. 3.1, 3.2, 3.3, 3.4. a 4.7.5 Zásad regulace. Především je důležité:
 - a) Rozlišovat **nové a izolované výskyty a etablované porosty (viz článek III)**.
 - U nových a izolovaných výskytů je cílem **úplná eradikace**.
 - U etablovaných porostů je cílem **postupné odstranění**, pokud je přísun semen omezený nebo mu lze zabránit, nebo **dlouhodobé omezení šíření a produkce semen**.
 - b) Zásahy provádět přednostně na lokalitách s **největším rizikem šíření**, zejména vázaných na **vodní toky (postupovat podél toků po proudu) a další liniové prvky v krajině (cesty, silnice apod.)** a v maloplošných zvláště chráněných územích, kde může být ohrožen předmět ochrany.
 - c) Používat vhodné metody regulace – základní metodou je **mechanické vytrhávání rostlin včetně kořenů**, v případě rozsáhlých porostů **i opakovaná seč nebo pastva**.
 - d) Zásahy provádět **ve vegetační době, a to nejpozději v začátku kvetení**, aby bylo zamezeno tvorbě semen. V porostech s již plodícími rostlinami netýkavky žláznaté **je zakázáno používat těžkou mechanizaci**, aby nedocházelo k šíření semen na další lokality. Pokud došlo ke kontaminaci techniky semeny, je nutné ji po ukončení prací ještě před přesunem na neinvadované místo **důkladně vyčistit**.
 - e) Místa zásahů pravidelně **kontrolovat**. U porostů, kde je cílem eradikace, průběžně **(červen–září cca po dvou týdnech)** odstraňovat všechny nově vzešlé jedince, a to i v následujících několika (cca 5) letech až do **úplného potlačení** výskytu. V porostech, kde eradikace není reálně dosažitelná, pokračovat v pravidelné regulaci zaměřené na dlouhodobé omezení šíření a produkce semen.
2. U ploch určených k eradikaci nebo na plochách, kde netýkavka ohrožuje cíle ochrany přírody, bezodkladně oznámit příslušnému orgánu ochrany přírody údaje o provedení regulačních opatření, tj. zejména o způsobu, místě, termínu a rozsahu zásahu.

3. Opatření k regulaci netýkavky provádějí uživatelé nebo vlastníci pozemků v rámci běžné péče o pozemky.
4. Pokud uživatelé nebo vlastníci pozemků s výskytem netýkavky žláznaté jeho regulaci neprovádějí, může je příslušný orgán ochrany přírody v rámci naplňování priorit dle čl. III vyzvat, aby za podmínek dle § 13j odst. 4 zákona zajistili její provedení, a informovat je o možnosti dalšího postupu dle § 68 odst. 3 a 4 zákona. Výzva se uživatelům či vlastníkům pozemků doručuje písemně, a není-li to možné nebo účelné, prostřednictvím veřejné vyhlášky.
5. Neobdrží-li krajský úřad do konce lhůty stanovené ve výzvě písemný projev vůle uživatele nebo vlastníka provést nezbytná regulační opatření, je v souladu s § 13j odst. 4 zákona oprávněn tato opatření provést sám.
6. Krajským úřadem budou v rámci mapování shromažďována data o výskytu netýkavky žláznaté na území Středočeského kraje. Při zjištění výskytu netýkavky žláznaté je nutno toto zjištění hlásit krajskému úřadu včetně dat o lokalizaci (číslo pozemku a katastrální území, GPS souřadnice atp.). Tuto povinnost lze splnit prostřednictvím aplikace BioLog či iNaturalist.

Krajským úřadem bude dále prováděn monitoring úspěšnosti prováděných opatření na evidovaných plochách, tj. plochy určené k eradikaci nebo na plochách, kde netýkavka ohrožuje cíle ochrany přírody.

Článek III.

Priority regulace

Cíl a obecné zaměření regulace

Hlavním cílem regulace netýkavky žláznaté je **zamezit jejímu šíření do dosud nezasažených nebo málo zasažených území** a současně zajistit **odstranění či dlouhodobý aktivní management** na přírodně cenných lokalitách. S ohledem na způsob šíření je klíčové řešit **především okolí vodních toků a dopravní infrastruktury**, které představují hlavní migrační koridory. U rozsáhlých, etablovaných porostů je eradikace účelná pouze tam, kde lze zabránit opakovanému transportu semen, nebo toto riziko výrazně omezit.

Priorita 1 – nové a izolované výskyty

Jedná se o lokality (většinou malého rozsahu), kde byl výskyt netýkavky žláznaté **zjištěn poprvé**, nebo kde se druh **znovu objevil po období bez výskytu**. Zároveň jsou tyto **lokality bez intenzivního přísunu semen, a tak je v nich možné aplikovat tzv. včasné zásahy**.

Na těchto lokalitách musí být regulace zahájena **bez zbytečného odkladu (okamžitě)**, aby nedošlo k etablování populace. Cílem je zajistit **úplné odstranění** (eradikaci) netýkavky a

zabránit vzniku nových ohnisek šíření. Nutná je nulová tolerance, důslednost, správné nakládání s odstraňovanou biomasou a udržení managementu po dobu několika (cca pěti) let až do úplného vyhubení netýkavky.

Informace o novém výskytu budou neprodleně předány krajskému úřadu a příslušným vlastníkům či uživatelům pozemků tak, aby byla zajištěna kontinuita zásahů a monitoringu.

Priorita 2 – etablované výskyty v území s nejvyšší ochranou, s negativním dopadem netýkavky žláznaté na cíle ochrany přírody

Na území evropsky významných lokalit, maloplošných zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem s již etablovanými porosty netýkavek se postup managementu liší podle toho, zda jde o izolované území, kde lze zamezit přísunu semen (2a) či o území, kde to možné není (2b), typicky např. na středních a dolních úsecích větších vodotečí.

Na lokalitách (2a) je cílem managementu zajistit **úplné odstranění** (eradikaci) netýkavky žláznaté. Eradikace musí být zahájena **nejpozději následující vegetační sezónu**, aby nedošlo k dalšímu rozrůstání populace.

Na lokalitách typu (2b) je potřeba provádět **management trvale**. Zahájení managementu by mělo být nejpozději do tří let od vydání OOP. Při managementu je nutné vymezit ochranné „narázníkové“ zóny, ve kterých budou přednostně prováděny managementové zásahy tak, aby byl přísun semen do cenného území výrazně snížen (pravidelná a opakovaná seč na počátku kvetení rostlin atp.). Velikost ochranného území je závislá na typu liniových prvků v krajině a možnosti transportu semen (min. 500 m, detaily viz Zásady regulace).

Priorita 3 – ostatní výskyty

Na celém **ostatním území** včetně zvláště chráněných území, kde netýkavka žláznatá neohrožuje cíle ochrany přírody, je nezbytné v rámci hospodaření a péče o krajinu dlouhodobě **směřovat k co největšímu omezení produkce semen** netýkavky žláznaté, tak aby nedocházelo k jejich rozrůstání do dalších, od zdroje přísunu semen vzdálenějších, stanovišť.

Článek IV.

Obecná úprava

1. V rámci stavebních činností, zemních prací či těžby surovin je nutné dbát, aby nedocházelo k šíření netýkavky žláznaté na místa (i dočasná) ukládání biologického odpadu a zeminy (např. přesun zeminy a štěrku kontaminovaného semeny). V rámci hospodaření (včetně zásahů, jež nesouvisí s regulací netýkavky, např. při lesní těžbě, stavební činnosti, skládkování, údržbě vodních toků a děl atp.) je potřebné načasovat zásahy s ohledem na minimalizaci kontaminování mechanizace semeny a jejich dalšího šíření (tj. vyloučit pohyb

techniky v porostech netýkavky v době produkce semen, případně zajistit pokosení porostu v počátku kvetení před provádění prací; v případě kontaminace mechanizace zajistit její následné důsledné čištění).

2. Je-li to účelné, vyzve krajský úřad uživatele či vlastníky pozemků, na kterých byla provedena regulační/eradikační opatření, postupem obdobným jako v čl. II. odst. 4 a 5 aby dohodnutým způsobem zajistili opatření k obnově dotčených ekosystémů, případně k následné péči o pozemek, popř. taková opatření učiní sám.
3. Neprovedení regulace netýkavky žláznaté není zařazeno mezi přestupky („sankcí“ je zde omezení vlastnického práva provedením regulace krajským úřadem), avšak přestupkem je dle § 87 odst. 1 písm. m a § 88 odst. 1 písm. s) zákona (i nedbalostní) šíření invazního nepůvodního druhu.

Článek V.

Platnost

Toto opatření obecné povahy je platné od nabytí účinnosti do 31. prosince 2031.

Odůvodnění

Krajský úřad, jako příslušný orgán ochrany přírody podle ustanovení § 77a odst. 5 písm. g) a i) zákona, přistoupil k vydání tohoto opatření obecné povahy, kterým se stanovují bližší podmínky uplatňování Zásad regulace netýkavky žláznaté (*Impatiens glandulifera*) v České republice, vydané v roce 2024 Ministerstvem životního prostředí. Vydaným opatřením obecné povahy je v důsledku **řešena implementace nařízení EP a Rady (EU) č. 1143/2014, o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů**, na jehož podkladě byla novelou zákona (platnost a účinnost novely od 1. 1. 2022) uložena vlastníkům a uživatelům pozemků a dalším osobám (orgány ochrany přírody) realizovat opatření k regulaci netýkavky žláznaté na celém území ČR. Opatřením obecné povahy jsou krajským úřadem, ve smyslu § 13h odst. 2 zákona upřesňovány priority, postupy a opatření k regulaci netýkavky včetně termínů.

Netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*) patří mezi nejznámější invazní druhy Evropy a stejně tak i České republiky. Je charakteristická svým nápadným vzhledem, vysokým vzrůstem, množstvím růžových květů a vystřelujícími semeny i nepřehlédnutelnými hustými porosty zejména podél řek. Netýkavka je vysoce konkurenčně schopná. Kromě vlivu na druhové složení či druhovou pestrost invadované vegetace (od zanedbatelného až po silně

negativní) je popsán i její vliv na kompetici o opylovače či na diverzitu dalších bezobratlých, narušení stability břehů řek a zvýšení rizika eroze nebo změnu vlastností půdy.

V současné době je netýkavka žláznatá rozšířená po celé ČR s výjimkou některých horských oblastí, s ohnisky výskytu podél všech velkých řek ve středních a nižších nadmořských polohách. Nejčastěji ji nalezneme na narušovaných a vlhkých stanovištích, zejména na březích řek a potoků a podél komunikací, v posledních letech je zřetelný posun i do zastíněných lokalit v podrostu lesa.

Metody regulace

K efektivnímu potlačení netýkavky dostačuje správně načasované a opakované precizní vytrhávání, na vhodných místech lze u rozsáhlých porostů využít k omezení produkce semen i opakovanou seč či pastvu.

1) Vytrhávání

Vytrhávání netýkavky žláznaté se provádí ve vegetační době nejpozději v počáteční fázi kvetení tak, aby bylo zabráněno **tvorbě semen**; **zásahy po dozrání semen se nepřipouštějí**, neboť zralá semena při manipulaci vystřelují a nezralá mohou dozrát i po vytržení. **Zásahy se opakují v intervalu cca 14 dní v období červen–září** s cílem odstranit všechny nově vyrostlé, přehlédnuté či regenerující jedince. Rostliny se odstraňují ručně, plynulým tahem kolmo vzhůru, bez škubnutí, tak aby byly vytrženy celé i s kořeny. Odstraněná biomasa se ukládá na suchá, osluněná a bezpečná místa mimo dosah vody, aby bylo zabráněno regeneraci a dalšímu šíření druhu. Pokud se vytrhávají již kvetoucí a plodící rostliny, je nutné biomasu ukládat do černých igelitových pytlů a nechat zetlít (neodvážet do kompostáren).

2) Kosení a pastva

Při seči nebo pastvě je nutné likvidovat porosty netýkavky žláznaté v celém rozsahu, včetně okrajů pozemků, aby nedocházelo k opětovné invazi. Seč se provádí **opakovaně, 2–3× ročně, nejpozději v období poupat před začátkem kvetení** a vždy co nejnižše u země, pod prvním kolénkem. Posekané rostliny se zmulčují nebo zničí pojezdem traktorem, koly sekačky nebo pošlapáním. Zásahy po odkvětu nejsou účelné, neboť dochází k dozrávání a šíření semen. Plochy je nutné v průběhu sezóny pravidelně kontrolovat a odstraňovat nově vzcházející jedince. Během cca dvou sezón se invadovaný porost dostane do fáze jednotlivých roztroušených kusů, které lze vytrhávat. Pastvu je možné použít při vhodné intenzitě, samostatně (před kvetením) nebo v kombinaci se sečí – pokosit nebo zmulčovat před začátkem kvetení a následně zajistit pastvu.

3) Obnova po zásazích

Obnovu vegetace je nutné zvažovat zejména na rozsáhlých plochách s výrazně narušeným nebo potlačeným původním porostem. Na takových plochách je cílem zabránit opětovné kolonizaci nežádoucími druhy a podpořit stabilní vegetační kryt; proto se provádí rekultivace a obnova kompaktního travního drnu, nejčastěji výsevem travní nebo travobylinné směsi (přednostně regionální). Výsadbu dřevin lze využít pouze tam, kde je v souladu s charakterem pozemku a kde nebude omezovat další opakované zásahy proti netýkavce.

K bodům nařízení:

Jak již bylo konstatováno výše, povinnost regulace netýkavky žláznaté vyplývá z nařízení EP a Rady (EU) č. 1143/2014, o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů, která byla implementována v rámci novely zákona v roce 2021 s platností od 1. 1. 2022. Ministerstvem životního prostředí byly proto zpracovány a schváleny Zásady regulace netýkavky žláznaté v České republice. Vydání tohoto nařízení navazuje na vydané zásady a upřesňuje postup a povinnosti jednotlivých subjektů v této věci.

V rámci zákona byla hlavní činnost, tj. likvidace jedinců netýkavky žláznaté, přenesena na vlastníky či uživatele pozemků s výskytem netýkavky. Nařízením je řešena i situace, kdy vlastník/uživatel pozemku nebude schopen zajistit eliminaci výskytu netýkavky (viz § 13j odst. 4 zákona) vlastními silami a prostředky.

Časová platnost tohoto opatření obecné povahy je navržena na šest let do konce roku 2031. Zdejší správní orgán předpokládá následné vydání navazujícího opatření, ve kterém bude možné zohlednit zkušenosti za předchozí období platnosti.

Výzva

Krajský úřad v souladu s ustanovením § 172 odst. 1, 3 správního řádu, s odkazem na ustanovení § 177 odst. 1 správního řádu, vyzývá dotčené osoby, aby k tomuto návrhu opatření obecné povahy podávaly připomínky nebo námitky, a to nejpozději do 30 dnů ode dne jeho zveřejnění na úřední desce Krajského úřadu Středočeského kraje.

Poučení

K návrhu opatření obecné povahy může kdokoli, jehož práva, povinnosti nebo zájmy mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, uplatnit u správního orgánu písemné připomínky. Vlastníci nemovitostí, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy související s výkonem vlastnického práva mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, mohou rovněž podat proti návrhu opatření obecné povahy písemné odůvodněné námitky ke správnímu orgánu ve lhůtě 30 dnů

ode dne jeho zveřejnění. Zmeškání úkonu nelze prominout. Připomínky se podávají v písemné podobě a musí splňovat rámcové náležitosti podání podle ustanovení § 37 správního řádu. Nechá-li se některá osoba zastupovat, předloží jeho zástupce písemnou plnou moc.

Návrh opatření obecné povahy je zveřejněn v úplné podobě na elektronické úřední desce krajského úřadu. V listinné podobě je možné do návrhu opatření obecné povahy nahlédnout na Krajském úřadu Středočeského kraje, v kanceláři č. 4020, 4. patro, a to vždy v pondělí nebo ve středu od 8:00 do 17:00 hodin, v ostatní dny pouze po předchozí telefonické dohodě (tel. 257 280 362).

Mgr. Pavel Vaňhát

vedoucí oddělení ochrany přírody a krajiny

Přílohy:

Příloha č. 1: Stručná metodická doporučení k regulaci netýkavky žláznaté

Netýkavka žláznatá je jednoletá statná bylina dorůstající až 2–3 m výšky. Má mělký kořenový systém, díky kterému ji lze snadno vytrhnout i v pokročilejší fázi růstu. Zásahy je však nutné provádět již před tvorbou semen, která v době zralosti vystřelují do okolí. Semenná banka v půdě přetrvává 1,5–2 roky.

Management

– ruční vytrhávání

- Vytrhávat celé rostliny i s kořeny (mělké, snadno povolí).
- Odstraňovat před květem, aby se zabránilo tvorbě semen.
- Vytržené rostliny ukládat na suchá, osluněná místa mimo dosah vody, aby bylo zabráněno regeneraci (zakořenění z „kolének“ rostlin) a dalšímu šíření. Takto lze ponechat pouze rostliny bez plodů (i nezralých), kde nehrozí riziko šíření semen. Pokud se vytrhávají již kvetoucí a plodící rostliny, je nutné biomasu ukládat do černých igelitových pytlů a nechat zetlít (neodvážet do kompostáren).
- V intervalu cca 14 dnů vytrhávat nově vyrostlé, přehlédnuté či regenerující rostliny.

– seč

- Sekat co nejnižší u země, nejlépe pod prvním nódem (kolénkem), aby rostliny neobrostly.
- Provádět 2–3× za sezónu.
- Zásah provést nejpozději ve fázi poupat/kvetení (rostliny cca do 1 m výšky).
- Biomasa může zůstat na místě jen pokud neobsahuje semena.
- Ošetřit i okraje porostů.

– pastva

- Vhodná pouze na velkých, dobře přístupných plochách.
- Nejlépe v kombinaci se sečením (posekat → poté pastva).

Při zásazích je nutné splnit následující podmínky:

- Prioritně odstranit porosty v blízkosti vodních toků a místa s vysokou produkcí semen.
- Likvidovat jednotlivé rostliny a skupiny jedinců před nasazením semen, ideálně ještě před kvetením.
- Pravidelně kontrolovat lokality během vegetace – jedinci mohou rychle dorůst a znovu kvést.
- Po odstranění větších porostů podpořit domácí druhy, aby se zabránilo opětovnému zapojení netýkavky.

K zabezpečení větší efektivity je vhodné dodržovat:

- V průběhu vegetační sezóny provádět zásahy opakovaně tak, aby rostliny nemohly vytvořit semena.
- Nepodceňovat následnou kontrolu a zamezit regeneraci a opětovnému kvetení.
- Upřednostnit vytrhávání při vlhké půdě – rostliny jde lépe odstranit celé.
- Zasahovat včas, nejpozději v počátku kvetení. Pokud se zasahuje později, neponechávat rostliny se semeny na místě – semena mohou dozrát i po vytržení.
- Monitorovat lokalitu minimálně 2–3 roky (kvůli semenné bance) a podle potřeby zásahy opakovat.
- Kontrolovat okolní pozemky.

K vyvěšení na úřední desce:

Všechny obce a města Středočeského kraje, vyjma těch, které leží celým svým obvodem na území CHKO.

Zároveň v souladu s ust. § 173 odst. 1 správního řádu žádáme obecní úřady obcí, jejichž správních obvodů se opatření obecné povahy týká, o vyvěšení tohoto opatření obecné povahy na svých úředních deskách po dobu **min. 15 dnů** ode dne jeho obdržení, o vyznačení data jeho vyvěšení a posléze i o vyznačení data jeho sejmutí, vrácení zpět a současně o zveřejnění způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Vyvěšeno dne:

Sejmuto dne: